

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол №10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУПЕРВІЗІЯ В РОБОТІ ПСИХОЛОГА, ПСИХОТЕРАПЕВТА»

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

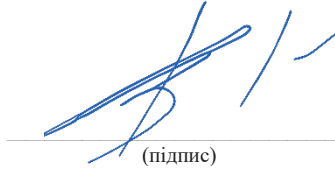
Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>4</u>	<u>7</u>	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>54</u>	<u>90</u>	<u>7</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року)

Доктор психологічних наук,
професор кафедри психології

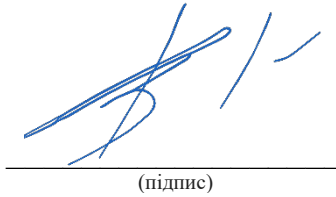
(підпис)

І. Клименко

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

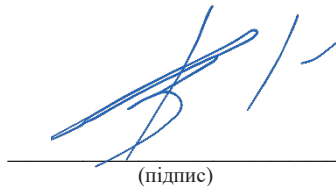
Завідувач кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання Українська	
Змістових модулів - 2	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		4-й	
		Семестр	
			7-й
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90		Лекції (год.)	
		20	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		54	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
			Залік

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Супервізія в роботі психолога, психотерапевта» є формування у здобувачів вищої освіти системні знання та практичні навички організації й проведення супервізії як ключового інструменту професійного розвитку психолога та психотерапевта. Дисципліна спрямована на усвідомлення ролі супервізії у забезпеченні якості психологічної допомоги, формування етичної та професійної культури, розвиток здатності до рефлексії та самовдосконалення у професійній діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Супервізія в роботі психолога, психотерапевта» є:

- Ознайомити студентів з теоретичними основами супервізії, її видами, моделями та функціями у психологічній практиці.
- Розкрити значення супервізії для професійного становлення, профілактики професійного вигорання та підтримки ефективності роботи психолога й психотерапевта.
- Сформуванати навички участі у супервізійних процесах як у ролі супервізанта, так і супервізора.

- Навчити застосовувати методи аналізу випадків, групової та індивідуальної супервізії, інтеграції теоретичних знань із практичним досвідом.
- Ознайомити з етичними стандартами та правовими аспектами супервізійної діяльності.
- Розвинути здатність до критичного мислення, професійної рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку у супервізійній взаємодії.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни «Супервізія в роботі психолога, психотерапевта» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких предметів:

Пререквізитами:

- Феноменологія в психології та психотерапії — вивчає досвід і переживання людини як основу психологічного розуміння та психотерапевтичної практики.
- Напрямки сучасної психотерапії. Інтеграція, діалог — досліджує сучасні психотерапевтичні школи та моделі, їх інтеграцію й професійний діалог для ефективної допомоги клієнтам.
- Професійна практика — забезпечує набуття практичних навичок роботи психолога й психотерапевта у реальних умовах професійної діяльності.
- Основи психологічного консультування — формує знання та навички проведення індивідуальних консультацій, спрямованих на підтримку, розвиток і вирішення проблем клієнта.

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

Постреквізитами:

- Індивідуальна та групова терапія — вивчає теоретичні засади та практичні методи психотерапевтичної роботи з клієнтами у форматі індивідуальних консультацій та групових зустрічей.
- Рівні психологічних втручань в психосоціальному супроводі — досліджує структуру та ефективність різних рівнів психологічної допомоги у системі психосоціальної підтримки.
- Переддипломна практика — забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок у реальних умовах професійної діяльності психолога, готуючи студента до виконання та захисту кваліфікаційної роботи.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Супервізія в роботі психолога, психотерапевта» складається з двох змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи супервізії

Тема 1. Поняття та функції супервізії.

Супервізія є ключовим інструментом професійного розвитку психолога та психотерапевта, що забезпечує якість психологічної допомоги. Вона виконує функції підтримки, навчання, контролю та профілактики професійного

вигорання. Завдяки супервізії спеціаліст отримує можливість аналізувати власну практику, отримувати конструктивний зворотний зв'язок та вдосконалювати професійні навички. Це процес, який поєднує навчання та рефлексію, сприяючи формуванню професійної ідентичності.

Тема 2. Моделі та підходи супервізії.

У сучасній практиці існують різні моделі супервізії: індивідуальна, групова, системна та інтегративна. Кожна з них має свої переваги та обмеження, що визначаються контекстом роботи та потребами супервізанта. Індивідуальна супервізія дозволяє глибше аналізувати випадки, тоді як групова сприяє розвитку колективного мислення та взаємної підтримки. Інтегративні моделі поєднують різні підходи, забезпечуючи гнучкість та ефективність процесу.

Тема 3. Етичні та правові аспекти супервізії.

Супервізійна діяльність ґрунтується на дотриманні етичних стандартів, таких як конфіденційність, професійна відповідальність та повага до особистості клієнта. Важливим є усвідомлення правових аспектів, що регулюють взаємодію між супервізором і супервізантом. Недотримання етичних норм може призвести до професійних ризиків та втрати довіри. Тому супервізія виступає не лише як навчальний процес, а й як гарантія безпеки клієнта та професійної відповідності психолога.

Тема 4. Роль супервізії у професійному розвитку.

Супервізія сприяє формуванню професійної компетентності та розвитку рефлексивних навичок. Вона допомагає психологу усвідомлювати власні сильні сторони та зони для вдосконалення. Завдяки супервізії спеціаліст отримує підтримку у складних випадках, що знижує ризик професійного вигорання. Це процес, який забезпечує безперервне навчання та підвищення якості психологічної допомоги.

Тема 5. Супервізія в різних напрямках психотерапії.

Кожна психотерапевтична школа має власні підходи до супервізії, що відображають її теоретичні засади. У когнітивно-поведінковій терапії супервізія зосереджена на структурованому аналізі технік, тоді як у психоаналітичній — на глибинному розумінні процесів переносу та контрпереносу. Гуманістичні та екзистенційні підходи акцентують увагу на особистісному розвитку терапевта. Це забезпечує багатогранність супервізійної практики та її адаптацію до різних професійних контекстів.

Змістовний модуль 2. Практика та технології супервізії

Тема 6. Методи та техніки супервізійної роботи.

Супервізія використовує різноманітні методи: аналіз випадків, рольові моделі, дискусії та рефлексивні інтервенції. Важливим є застосування технік, що сприяють розвитку критичного мислення та професійної самосвідомості. Методи супервізії допомагають інтегрувати теоретичні знання з практичним

досвідом. Це створює умови для ефективного навчання та вдосконалення професійної діяльності.

Тема 7. Індивідуальна супервізія.

Індивідуальна супервізія передбачає особисту взаємодію між супервізором і супервізантом. Вона дозволяє глибоко аналізувати конкретні випадки, враховуючи особистісні особливості терапевта. Такий формат сприяє розвитку професійної рефлексії та формуванню індивідуального стилю роботи. Індивідуальна супервізія є особливо корисною на етапах професійного становлення та підготовки молодих спеціалістів.

Тема 8. Групова супервізія.

Групова супервізія забезпечує можливість колективного аналізу випадків та взаємного навчання. Вона сприяє розвитку навичок командної роботи, комунікації та професійної підтримки. У груповому форматі учасники отримують різні точки зору, що збагачує їхній досвід. Такий підхід допомагає формувати професійну спільноту та підвищує ефективність психологічної допомоги.

Тема 9. Супервізія у міждисциплінарних командах.

У сучасних умовах психологи часто працюють у співпраці з соціальними працівниками, лікарями та іншими фахівцями. Супервізія у міждисциплінарних командах сприяє координації дій та забезпеченню комплексної допомоги клієнту. Вона дозволяє враховувати різні професійні перспективи та інтегрувати їх у єдину систему підтримки. Такий формат підвищує якість психосоціального супроводу та ефективність роботи команди.

Тема 10. Розвиток компетентності супервізора.

Супервізор має володіти високим рівнем професійних знань, навичками комунікації та здатністю до рефлексії. Його компетентність формується через спеціальне навчання, практику та постійне самовдосконалення. Важливим є усвідомлення власних меж та відповідальності у супервізійній діяльності. Розвиток компетентності супервізора забезпечує якість супервізійного процесу та професійне зростання психологів і психотерапевтів.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем для вивчення	Кількість годин			
	денна форма			
	у тому числі			
	усього	лекц	практ	с.р
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи супервізії				
Тема 1. Поняття та функції супервізії — визначення, історичний розвиток та ключові завдання супервізійної практики.	10	2	2	6

Тема 2. Моделі та підходи супервізії — індивідуальна, групова, системна та інтегративна супервізія.	9	2	1	6
Тема 3. Етичні та правові аспекти супервізії — професійні стандарти, конфіденційність, відповідальність супервізора.	9	2	1	6
Тема 4. Роль супервізії у професійному розвитку — підтримка компетентності, профілактика вигорання, формування професійної ідентичності.	10	2	2	6
Тема 5. Супервізія в різних напрямках психотерапії — специфіка супервізійної роботи у когнітивно-поведінковій, психоаналітичній, гуманістичній та інших школах.	9	2	2	5
Змістовний модуль 2. Практика та технології супервізії				
Тема 6. Методи та техніки супервізійної роботи — аналіз випадків, рольові моделі, рефлексивні інтервенції.	9	2	2	5
Тема 7. Індивідуальна супервізія — структура, етапи та особливості взаємодії супервізора і супервізанта.	8	2	1	5
Тема 8. Групова супервізія — організація, динаміка групи, переваги та виклики.	8	2	1	5
Тема 9. Супервізія у міждисциплінарних командах — співпраця психологів, психотерапевтів, соціальних працівників та медичних фахівців.	9	2	2	5
Тема 10. Розвиток компетентності супервізора — професійні вимоги, навчання та саморефлексія у супервізійній діяльності.	9	2	2	5
Усього	90	20	16	54

5. Тематика практичних та занять з дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи супервізії

Практичне заняття 1. Основи та функції супервізії

- Охарактеризуйте головні функції супервізії у професійній діяльності психолога.
- Назвіть відмінності між навчальною, підтримувальною та контролюючою функціями супервізії.
- Зазначте, як супервізія впливає на якість психологічної допомоги.
- Опишіть роль супервізії у профілактиці професійного вигорання.

Практичне заняття 2. Моделі та підходи супервізії

- Перелічіть основні моделі супервізії та їх особливості.
- Охарактеризуйте переваги індивідуальної та групової супервізії.
- Зазначте, у чому полягає інтегративний підхід до супервізії.
- Розкрийте, як вибір моделі супервізії залежить від контексту роботи.

Практичне заняття 3. Етичні та правові аспекти супервізії

- Назвіть ключові етичні принципи супервізійної діяльності.
- Охарактеризуйте значення конфіденційності у супервізії.
- Зазначте правові аспекти взаємодії супервізора і супервізанта.
- Опишіть можливі наслідки порушення етичних норм у супервізії.

Практичне заняття 4. Супервізія як інструмент професійного розвитку

- Охарактеризуйте роль супервізії у формуванні професійної компетентності.
- Назвіть способи, якими супервізія сприяє розвитку рефлексії.
- Зазначте, як супервізія допомагає у складних випадках практики.
- Опишіть значення супервізії для підтримки професійної ідентичності.

Практичне заняття 5. Супервізія в різних напрямках психотерапії

- Перелічіть особливості супервізії у когнітивно-поведінковій терапії.
- Охарактеризуйте специфіку супервізії у психоаналітичному підході.
- Зазначте роль супервізії у гуманістичній та екзистенційній терапії.
- Опишіть, як супервізія адаптується до різних психотерапевтичних шкіл.

Змістовний модуль 2. Практика та технології супервізії

Практичне заняття 6. Методи та техніки супервізійної роботи

- Назвіть основні методи супервізії (аналіз випадків, рольові моделі тощо).
- Охарактеризуйте значення рефлексивних інтервенцій у супервізії.
- Зазначте, як методи супервізії сприяють інтеграції теорії та практики.
- Опишіть переваги використання дискусій у супервізійній роботі.

Практичне заняття 7. Індивідуальна супервізія

- Охарактеризуйте структуру індивідуальної супервізії.
- Назвіть етапи взаємодії супервізора і супервізанта.
- Зазначте переваги індивідуальної супервізії для молодих спеціалістів.
- Опишіть значення індивідуальної супервізії для розвитку професійного стилю.

Практичне заняття 8. Групова супервізія

- Перелічіть особливості організації групової супервізії.
- Охарактеризуйте динаміку групи у супервізійному процесі.
- Зазначте переваги групового аналізу випадків.
- Опишіть виклики, що виникають у груповій супервізії.

Практичне заняття 9. Супервізія у міждисциплінарних командах

- Охарактеризуйте роль супервізії у роботі міждисциплінарних команд.
- Назвіть переваги співпраці психологів із соціальними працівниками та лікарями.
- Зазначте, як супервізія сприяє координації дій у команді.
- Опишіть значення інтеграції різних професійних перспектив у супервізії.

Практичне заняття 10. Розвиток компетентності супервізора

- Назвіть професійні вимоги до супервізора.
- Охарактеризуйте значення спеціального навчання для супервізора.

- Зазначте роль саморефлексії у розвитку компетентності супервізора.
- Опишіть відповідальність супервізора у професійній діяльності.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійне заняття 1. Основи та функції супервізії – Опрацювати літературу про історію становлення супервізії. – Скласти схему основних функцій супервізії. – Порівняти навчальну, підтримувальну та контролюючу функції. – Підготувати приклади ситуацій, де супервізія підвищує якість допомоги. – Написати коротке есе про значення супервізії для профілактики вигорання.	6
2	Самостійне заняття 2. Моделі та підходи супервізії – Ознайомитися з класифікацією моделей супервізії. – Скласти таблицю переваг та недоліків індивідуальної й групової супервізії. – Підготувати приклади застосування інтегративного підходу. – Проаналізувати, як вибір моделі залежить від контексту роботи. – Написати рефлексивну замітку про власні уподобання у форматі супервізії.	6
3	Самостійне заняття 3. Етичні та правові аспекти супервізії – Вивчити етичні кодекси психолога та психотерапевта. – Скласти перелік ключових принципів супервізії. – Підготувати приклади порушення конфіденційності та їх наслідків. – Ознайомитися з правовими нормами, що регулюють супервізію. – Написати есе про значення етики у професійній діяльності.	6
4	Самостійне заняття 4. Супервізія як інструмент професійного розвитку – Опрацювати літературу про роль супервізії у формуванні компетентності. – Скласти схему розвитку рефлексії через супервізію. – Підготувати приклади підтримки спеціаліста у складних випадках. – Написати рефлексивний звіт про значення супервізії для професійної ідентичності.	6
5	Самостійне заняття 5. Супервізія в різних напрямках психотерапії – Ознайомитися з особливостями супервізії у когнітивно-поведінковій терапії. – Підготувати приклади супервізії у психоаналітичному підході. – Скласти порівняльну таблицю гуманістичної та екзистенційної супервізії. – Написати есе про адаптацію супервізії до різних психотерапевтичних шкіл.	5

6	Самостійне заняття 6. Методи та техніки супервізійної роботи – Вивчити методи аналізу випадків у супервізії. – Підготувати приклади використання рольових моделей. – Ознайомитися з техніками рефлексивних інтервенцій. – Скласти схему інтеграції теорії та практики через методи супервізії. – Написати коротку замітку про значення дискусій у супервізії.	5
7	Самостійне заняття 7. Індивідуальна супервізія – Вивчити структуру індивідуальної супервізії. – Скласти перелік етапів взаємодії супервізора і супервізанта. – Підготувати приклади користі індивідуальної супервізії для молодих спеціалістів. – Написати рефлексивний звіт про формування власного стилю роботи.	5
8	Самостійне заняття 8. Групова супервізія – Ознайомитися з особливостями організації групової супервізії. – Скласти схему динаміки групи у супервізійному процесі. – Підготувати приклади групового аналізу випадків. – Написати есе про виклики та переваги групової супервізії.	5
9	Самостійне заняття 9. Супервізія у міждисциплінарних командах – Вивчити роль супервізії у роботі команд різних спеціалістів. – Скласти перелік переваг співпраці психологів із соціальними працівниками та лікарями. – Підготувати приклади координації дій у команді. – Написати замітку про значення інтеграції професійних перспектив у супервізії.	5
10	Самостійне заняття 10. Розвиток компетентності супервізора – Ознайомитися з професійними вимогами до супервізора. – Скласти схему навчання та розвитку компетентності супервізора. – Підготувати приклади значення саморефлексії у супервізії. – Написати есе про відповідальність супервізора у професійній діяльності.	5
Всього		54

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Супервізія в роботі психолога, психотерапевта» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Супервізія в роботі психолога, психотерапевта» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	
40%	10%	40%	10%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на п'ятому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	

8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Волкова О. П. *Психологічна супервізія: навчальний посібник*. Київ : Академія, 2019. 256 с.
2. Максименко С. Д. *Психологічна супервізія*. Київ : Кондор, 2020. 312 с.
3. Ушакова І. В. *Супервізія: навчальний посібник для студентів*. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228 с.
4. Bernard J. M., Goodyear R. K. *Fundamentals of Clinical Supervision*. Boston : Allyn & Bacon, 1992.
5. Хараджи М. В., Іващенко А. І. Супервізія як метод професійного зростання психолога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. №1. С. 23–26. DOI:10.32782/psy-visnyk/2022.1.4.
6. Компанович М. С. Супервізія як інструмент розвитку самосвідомості клінічних психологів. *Журнал соціальної та практичної психології*. 2026. №7. С. 133–139. DOI:10.32782/psy-2026-7-20.
7. Brown A., Bourne A. *The Social Work Supervisor: Supervision in Community, Day Care and Residential Settings*. London : Routledge, 1996.
8. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. *Основи психотерапії*. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
9. Горішна Н. С. Супервізія у практиці соціальної роботи та підготовки соціальних працівників у США. *Науковий вісник УжНУ*. 2008. №15. С. 8–18.
10. Карагодіна О. Г., Байдарова О. О. Запровадження супервізії у соціальній роботі: бар'єри та ресурси. *Проблеми соціальної роботи*. Чернігів : ЧНТУ, 2014. №1(4). С. 29–36.

Додаткові:

1. Астремська І. В. Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки. *Science and Education a New Dimension*. 2014.
2. Hawkins P., Shohet R. *Supervision in the Helping Professions*. Open University Press, 2012.
3. Волкова О. П. *Методичні аспекти супервізії в психології*. Київ : Академія, 2021.
4. Kadushin A., Harkness D. *Supervision in Social Work*. Columbia University Press, 2014.
5. Титаренко Т. М. *Психологічна допомога: сучасні моделі та практики*. Київ : Либідь, 2018.
6. Carroll M. *Counselling Supervision: Theory, Skills and Practice*. Sage, 2007.
7. Семигіна Т. *Супервізія у соціальній роботі: досвід і перспективи*. Київ : Пульсари, 2015.

8. Inskipp F., Proctor B. *The Art, Craft and Tasks of Counselling Supervision*. Cascade, 2001.
9. Мушкевич М. І. *Психотерапевтична практика: методичні орієнтири*. Луцьк : Вежа-Друк, 2019.
10. Corey G. *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. Brooks/Cole, 2017.

Інформаційні ресурси:

1. [Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія](#)
2. [Журнал соціальної та практичної психології](#)
3. [Science and Education a New Dimension](#)
4. [ResearchGate – Supervision in Psychology](#)
5. APA – Clinical Supervision Resources ([apa.org in Bing](#))
6. Міністерство освіти і науки України — [mon.gov.ua](#)
7. Українська спілка психотерапевтів — [usp.org.ua](#)
8. Національна психологічна асоціація України — [npa-ua.org](#)
9. European Association for Psychotherapy — [europsyche.org](#)
10. American Psychological Association — [apa.org](#)